

1944, september 23.¹ Londýn. — Depeša čs. MNO náčelníkovi čs. vojenskej misie v SSSR gen. H. Píkovi s odkazom prezidenta Beneša dr. P. Drtinovi v otázke zmeny vlády a Benešovho odchodu na Slovensko.

Pro Dr. Drtinu:

Sdélite Němcovi a kolegům komunistickým:

1. Dostal jsem dnes Vaše sdělení o názorech našich moskevských ohledně změny vlády a mé cesty na Slovensko. Uvážím přes neděli všechny eventuality a dám Vám pro naše v Moskvě i na Slovensku podrobnou zprávu.

2. Jak jsem již před Vaším odjezdem sdělil, zásadně nic neodmítám. To musí rozhodnout události a z nich vzniklé poměry.

3. Vzhledem k tomu, že řada Vás odjede na Slovensko a je třeba, aby Slovensko i Moskva byly o všem informovány, bude třeba všechno sdělovat dvojmo: i Moskvě i na Slovensko.

Není-li tomu tak a má-li to býti posíláno jen na jedno místo, sdělte mi.

Díky za zprávy.

Dr. Beneš.

SÚA Praha. E 22-12-15/607. Záznam dešifrovanéj došlej depeše, čís. 823-826/23, poř. čís. 6456/1. Strojopis, originál.

1944, september 23. [Banská Bystrica.] — Nariadenie náčelníka štábu veliteľstva 1. čs. armády mjr. J. Nosku na odstránenie závad obranného postavenia na úseku Malý Šturec.

Vec: Obrana Malého Šturca —
závady

Tajné.

Pri obhliadke obranného postavenia Malého Šturca zistil som tieto závady:

1. Okopy na obidvoch stranách hradskej sú nedostatočné. Obrana Šturca sa buduje už tri týždne a ľudia nemajú vôbec úkrytu, hĺbka zákopov je veľmi malá a nezodpovedá riadne svojmu účelu.

2. Obranné postavenie je viacej lineárne a nie je vôbec budované do hĺbky.

3. Del. batéria je veľmi vzadu a nemôže účinne podporovať obranné postavenie a rušiť nepriateľa pred príchodom do východiska k útoku.

4. Obranné postavenie, hoci je nepriateľ dosť ďaleko, nemá vôbec zaistenie (pozorovací sled).

5. Údolie s hradskou a železnicou je nedostatočne prehradené prekážkami.

6. Delá, ktoré sú umiestené na priamu strelbu, nemajú dostatočného výstrelu (najmä to, čo je na železnici).

¹ Depeša prišla do Moskvy 23. 9. a bola dešifrovaná 24. 9. o 11,00 hod.

K tomu nariaďujem:

Veliteľ I. skupiny a referent opevňovacích prác vynaložia okamžite všetko úsilie, aby do 24. 9. t. r. do večera boli tieto nedostatky odstránené a to:

1. Zapojením všetkých pracovných síl vojska a civilného obyvateľstva zdokonalia obranné postavenie tak, aby pre samočinné a ťažké zbrane boli urobené *bunkerové postavenia*; však dreva je na okolí dost a je treba len trochu dobrej vôle. To musí byť vybudované nielen na *prvej línii*, ale tak isto na pásme *strednom a záchytnom*.

2. Del. batéria sa musí umiestiť do priestoru Čremošné, aby mohla položiť paľbu na Sv. Michal, Dubové, Sklené.

3. Vysunúť *ihneď* postavenie PS pred obranné postavenie. Vysielat hliadky do predpolia.

4. Celé vstupné údolie s hradskou musí byť dôkladne zatarasené, všetky stromy zrúbané tak, aby tvorili prekážku aj pre pechotu. Práve tak všetky cestičky a chodníky vedúce do lesov severnej a južnej hradskej na Malý Šturec musia byť do veľkej hĺbky zatarasené, zatahané drôtom a podložené mínami.

5. Obranné postavenie musí byť tak vybudované a tak hájené, že *ústup* z neho je *nemožný* . . . každá prekážka musí byť pod paľbou.

6. Aby sa zabránilo vyzvedačstvu, je potrebné celú Hornú Štubňu a okolité dediny vystahovať a túto ako predsunuté ohnisko odporu obsadiť a opevniť.

7. Veliteľ I. a IV. skupiny dajú do súladu plán paľby diel a pechoty práporu Vitalaj a práporu Dávid.

Veliteľa I. skupiny a referenta opevňovacích prác robím osobne zodpovedným. že obrana Malého Šturca bude v najkratšom čase v úplnom poriadku.

Dostane: I., IV. skupina, referent opevňovacích prác.

Z rozkazu:
náčelník štábu VČSA
mjr. gšt. Július Nosko
mjr. Nosko v. r.

VHA Praha. DO, Slovenské povstání, kart. 105. Přílohy k vojnovému denníku 23. 9. 1944. Originál. Strojopisný přepis. — Číslo: 25 227 Taj./3. odděl. 1944.

344

1944, september 23. [Banská Bystrica.] — Prípís náčelníka štábu veliteľstva I. čs. armády mjr. J. Nosku Hlavnému štábu partizánskych oddielov na Slovensku s požiadavkami na plnenie úloh pri obrane povstaleckého územia po ústupe z Turca.

Vec: Požiadavky na partizánske jednotky — zaslanie.

*Súrne. Ihneď.
Tajné*

Prílohy: 1.

Po ústupe armádnych a partizánskych jednotiek z priestoru Turca žiadam, aby partizánske jednotky plnili tieto úlohy: